

دکترین مقاومت هوشمند

داعبرد مهار تحریم‌ها در گام دوم انقلاب

نشرید روشن

دکتر مصطفی دلاورپور اقدم

استادیار مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

سیدحسین حسینی

کارشناس ارشد مطالعات پارلمانی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۵
فصل اول: کلیات و چارچوب نظری تحقیق.....	۱۷
فصل دوم: فرآیند قانونگذاری و نظارت پارلمانی در آمریکا.....	۳۵
۱-۲. ساختار و شرح وظایف کنگره آمریکا.....	۳۷
۲-۲. فرآیند قانونگذاری در آمریکا.....	۵۶
۲-۲. الزامات نظارت کنگره آمریکا بر تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران.....	۶۶
فصل سوم: قوانین تحریمی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران در آمریکا.....	۷۱
فصل چهارم: فرامین اجرایی، رؤسای جمهور آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران.....	۹۷
۱-۴. سیر تطور فرامین اجرایی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران.....	۱۱۳
۲-۴. فرامین اجرایی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران.....	۱۳۰
فصل پنجم: دولتمردان، قانونگذاران و مجری‌های حامی تحریم جمهوری اسلامی ایران در آمریکا.....	۱۵۹
۱-۵. قانونگذاران حامی تحریم جمهوری اسلامی ایران.....	۱۶۲
۲-۵. دولتمردان حامی تحریم جمهوری اسلامی ایران.....	۱۹۱
۳-۵. لابی‌های حامی تحریم جمهوری اسلامی ایران.....	۱۹۸
فصل ششم: اندیشکده‌های حامی تحریم جمهوری اسلامی ایران.....	۲۰۷
فصل هفتم: اهداف معماران و حامیان تحریم جمهوری اسلامی ایران.....	۲۵۷
فصل هشتم: مروری بر اقدامات خصمانه آمریکا در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ.....	۲۷۵
فصل نهم: ویژگی تحریم‌های آمریکا در گام دوم انقلاب.....	۳۰۳
فصل دهم: ابعاد تحریم‌ها.....	۳۴۷
فصل یازدهم: یافته‌های تحقیق.....	۳۷۱

فصل دوازدهم: بایسته‌های راهبردی جمهوری اسلامی ایران ۳۹۳

۱۲-۱. بایسته‌های دفاعی ۳۹۵

۱۲-۲. بایسته‌های امنیتی - انتظامی ۴۱۰

۱۲-۳. بایسته‌های سیاست داخلی ۴۱۸

۱۲-۴. بایسته‌های سیاست خارجی ۴۲۱

۱۲-۵. بایسته‌های دیپلماسی عمومی ۴۳۳

۱۲-۶. بایسته‌های اقتصادی ۴۳۹

۱۲-۷. بایسته‌های قضائی ۴۴۳

۱۲-۸. بایسته‌های تقنینی و نظارتی ۴۴۶

فصل سیزدهم: مع بنی و نتیجه گیری ۴۵۱

منابع و مأخذ ۴۵۷

منابع فارسی ۴۵۹

منابع لاتین ۴۶۰

پیوست‌ها ۴۸۱

پیوست ۱. بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ایران ۴۸۳

پیوست ۲. بخش سیاسی، امنیتی و دفاعی قانون برنامه ششم توسعه (بخش هیجدهم) ۵۰۲

پیوست ۳. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ۵۱۱

جمهوری اسلامی ایران از بهمن سال ۱۳۹۷ هجری شمسی با آغاز دهه پنجم انقلاب اسلامی، وارد دوران شکوفایی و پختگی شده است. در این میان یکی از ملزومات ارتقای توان بازدارندگی کشور، شناسایی و برآورد تهدیدات جاری و آتی و مقابله مؤثر با آنها در چارچوب بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و قانون برنامه ششم توسعه است. با توجه به اینکه کلیدواژه بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، بر اساس گفتمان مقاومت شکل گرفته است، در این کتاب تلاش شده است بر اساس مؤلفه‌های دکترین مقاومت هوشمند و تأکید بر قوانین بالادستی کشور، پادستراتژی منسجمی در برابر تحریم‌های جاری و آتی ترسیم شود.

رمزگشایی و تحلیل محتوایی قوانین بالادستی و بیانات روشن‌گرایانه رهبر فرزانه انقلاب نشان می‌دهد که بنا بر واکسیناسیون امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در برابر جنگ تمام عیار اقتصادی و مالی - ملیات روانی آمریکا، ترسیم الگوی حکمرانی ایرانی - اسلامی پیشرفت بر اساس «دکترین مقاومت» هوشمند است که به خوبی می‌توان بروز و ظهور آن را در بیانیه گام دوم انقلاب مشاهده کرد.

در بخشی از بیانیه گام دوم انقلاب تصریح شده است که:

"انقلاب اسلامی همچون پدیده‌ای زنده و بالارده، همواره دارای انعطاف و آمادگی تصحیح خطاهای خویش است، اما تجدیدنظرپذیر و اهل انفعال نیست. به نقدها حساسیت مثبت نشان می‌دهد و آن را نعمت خدا و هشدار به صاحبان حرف‌های بی‌عمل می‌شمارد، اما به هیچ بهانه‌ای از ارزشهایش که بحمد... با ایمان دینی مردم آمیخته است، انصاف نمی‌گیرد. انقلاب اسلامی پس از نظام‌سازی، به رکود و خموشی دچار نشده و نمی‌شود و میاز جوشش انقلابی و نظم سیاسی و اجتماعی تضاد و ناسازگاری نمی‌بیند، بلکه از نظریه‌ی نظام «تأییدی تا ابد دفاع می‌کند... جمهوری اسلامی، متحجر و در برابر پدیده‌ها و موقعیتهای نو به نو، فاقد احساس و ادراک نیست، اما به اصول خود بشدت پایبند و به مرزبندی‌های خود با رقیبان و دشمنان بشدت حساس است."

رمزگشایی بیانات روشن‌گرانه رهبر فرزانه انقلاب نشان می‌دهد که بهبود مستمر فرایندها، صیانت از ارزش‌های انقلاب اسلامی، عدم وادادگی در برابر دشمن، حمایت از مذاکرات

عزت‌مندانه، و پرهیز از روزمرگی، برخی کلید واژگان مقاومت هوشمند محسوب می‌شوند. در بخش دیگری از بیانیه گام دوم انقلاب تصریح شده است که:

"انقلاب اسلامی ملت ایران، قدرتمند اما مهربان و باگذشت و حتی مظلوم بوده است. مرتکب افراط‌ها و چپ‌روی‌هایی که مایه‌ی ننگ بسیاری از قیام‌ها و جنبش‌ها است، نشده است. در هیچ معرکه‌ای حتی با آمریکا و صدام، گلوله‌ی اول را شلیک نکرده و در همه‌ی موارد، پس از حمله‌ی دشمن از خود دفاع کرده و البته ضربت متقابل را محکم فرود آورده است. این انقلاب از آغاز تا امروز نه بی‌رحم و خون‌ریز بوده و نه منفعل و مردّد. با صراحت و شجاعت در برابر زور و زبانی و گردنکشان ایستاده و از مظلومان و مستضعفان دفاع کرده است... دشمنان انقلاب با انگیزه‌ی قوی تحریف و دروغ‌پردازی درباره‌ی گذشته و حتی زمان حال را دنبال می‌کنند و از پول و همی‌ای‌ها برای آن بهره می‌گیرند. رهزان فکر و عقیده و آگاهی بسیارند؛ حقیقت را از دست و پا می‌زنند و به نظامش نمیتوان شنید... مدیریت‌های جهادی الهام‌گرفته از ایمان اسلامی و اعتقاد به اصل «ما می‌توانیم» که امام بزرگوار به همه‌ی ما آموخت، ایران را به عزّت و پیشرفت در همه‌ی عرصه‌ها رساند... مشارکت مردمی را در مسائل سیاسی مانند انتخابات، مقابله با فتنه‌های داخلی، حضور در صحنه‌های ملی و استکبارستیزی به اوج رسانید و در موضوعات اجتماعی مانند کمک‌رسانی‌ها و فعالیت‌های نیکوکاری که از پیش از انقلاب آغاز شده بود، افزایش چشمگیر داد. پس از این، مردم در مسابقه‌ی خدمت‌رسانی در حوادث طبیعی و کمبودهای اجتماعی مشتاقانه شرکت می‌کنند"

با استناد به بیانات روشن‌گرایانه رهبر فرزانه انقلاب، دفاع همه‌جانبه در برابر تهدیدات، حمایت از مظلومان و مستضعفان، مدیریت جهادی، خودباوری، فریب نبردن از دشمن، صیانت از ذخایر سرمایه اجتماعی و حفاظت از عمق استراتژیک حمایت‌های مردمی در حوزه تصمیم‌های مهم سیاسی، اقتصادی و امنیتی بخشی دیگر از پازل‌های دکتربین مقاومت هوشمند محسوب می‌شوند.

در بخش چهارم از بیانیه گام دوم انقلاب، به مقوله روشننگری مستمر جنایات آمریکا و رژیم صهیونیستی و حمایت از آرمان ملت فلسطین و در بخش پنجم بر ضرورت نهادینه‌سازی عدالت تأکید شده است که اجرای دقیق آن، نقش مهمی را در پاسداری از امنیت روانی و

دستاوردهای چهل ساله انقلاب ایفا می‌کند. «تزیق بذر امید به آینده» و پرهیز از ناامیدی نیز در بیانیه گام دوم انقلاب تأکید شده است.

برخوردار کشور از اقتصادی پویا، یکی دیگر از ملزومات مقابله با تحریم است. در همین راستا در بیانیه گام دوم انقلاب قید شده است که:

"اقتصاد یک نقطه‌ی کلیدی تعیین‌کننده است. اقتصاد قوی، نقطه‌ی قوت و عامل مهم سلطه‌ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه‌ی ضعف و زمینه‌ساز نفوذ و دخالت دشمنان است... راه‌حل این مشکلات، سیاستهای اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه‌ی اجرایی برای همه‌ی بخشهای آن تهیه و با قدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت، در دولت‌ها پیگیری و اقدام شود. درون‌زایی اقتصاد کشور، مولد شدن و دانش‌بنیان شدن آن، مرمی کردن فساد و تصدیگری نکردن دولت، برون‌گرایی با استفاده از ظرفیتهایی که قبلاً به آن اشاره شد، شش‌ای مهم این راه‌حل‌ها است. بی‌گمان یک مجموعه‌ی جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر اندیشه‌های اقتصادی در درون دولت خواهند توانست به این مقاصد برسند. دوران پیش‌رو باید میدان فعالیت نین مجموعه‌ای باشد."

یکی دیگر از بایسته‌های مقاومت حوشمن که نار مثبت فراوانی در داخل کشور خواهد داشت و در بیانیه گام دوم نیز تأکید شده است، مقابله با تمامی ابعاد فساد اقتصادی، اخلاقی و سیاسی است. از نگاه رهبر معظم انقلاب، عدالت، مبارزه همه جانبه با فساد، لازم و ملزوم یکدیگرند.

در بخش هفتم از برکات انقلاب اسلامی صراحتاً به تبدیل جامعه به جامعه مقاومت فعال در برابر زورگویان و مستکبران اشاره شده است. مهم‌ترین گزاره مقاومت فعال در گام دوم انقلاب در ذیل «اقتدار انقلاب اسلامی و تغییر چالش‌ها و شکست مستکبران» تبلور یافته است. در این بخش رهبر معظم انقلاب فرموده‌اند که:

"ایران مقتدر، امروز هم مانند آغاز انقلاب با چالشهای مستکبران روبه‌رو است اما با تفاوتی کاملاً معنی‌دار. اگر آن روز چالش با آمریکا بر سر کوتاه کردن دست عمال بیگانه یا تعطیلی سفارت رژیم صهیونیستی در تهران یا رسوا کردن لانه‌ی جاسوسی بود، امروز چالش بر سر حضور ایران مقتدر در مرزهای رژیم صهیونیستی و برجیدن بساط نفوذ نامشروع آمریکا از

منطقه غرب آسیا و حمایت جمهوری اسلامی از مبارزات مجاهدان فلسطینی در قلب سرزمین‌های اشغالی و دفاع از پرچم برافراشته‌ی حزب... و مقاومت در سراسر این منطقه است. و اگر آن روز، مشکل غرب جلوگیری از خرید تسلیحات ابتدایی برای ایران بود، امروز مشکل او جلوگیری از انتقال سلاحهای پیشرفته‌ی ایرانی به نیروهای مقاومت است.^۱

رمزگشایی از بیانات رهبر فرزانه انقلاب نشان می‌دهد که حمایت مستمر از حزب... و عمق استراتژیک مقاومت اسلامی، باید به یک اصل راهبردی در راهبرد سیاست خارجی منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران ارتقا یابد. در راهبرد مقاومت فعال و هوشمند، سرمایه‌گذاری اصلی بر دش جوانان انقلابی گذاشته شده است که باید آرمان‌های انقلاب در ۴۰ سال دوم انقلاب را طی کنند. شاید ذکر این نکته ضروری است که باید آرمان‌های انقلاب در ۴۰ سال دوم انقلاب را طی کنند. شاید ذکر این نکته ضروری است که باید آرمان‌های انقلاب در ۴۰ سال دوم انقلاب را طی کنند. شاید ذکر این نکته ضروری است که باید آرمان‌های انقلاب در ۴۰ سال دوم انقلاب را طی کنند. شاید ذکر این نکته ضروری است که باید آرمان‌های انقلاب در ۴۰ سال دوم انقلاب را طی کنند.

دفاع هوشمندانه از نظام انقلابی نیز، یکی دیگر از زمینه‌های مهم گام دوم انقلاب است. از منظر رهبر معظم انقلاب، انقلاب اسلامی پس از نظام‌های به رکود و خموشی دچار نمی‌شود و میان جوشش انقلابی و نظم سیاسی و اجتماعی، تعادل و سازگاری نمی‌بیند، بلکه از «نظریه نظام انقلابی» تا ابد دفاع می‌کند. در نتیجه انقلابی بودن باید به عنوان یک اصل پایدار مورد توجه قوای سه گانه و نیروهای مسلح قرار گیرد.

در اصل ۱۵۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز تصریح شده است که:
"سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بر اساس نفی هرگونه سلطه‌جویی و سلطه‌پذیری، حفظ استقلال همه جانبه و تمامیت ارضی کشور، دفاع از حقوق همه مسلمانان و عدم تعهد در برابر قدرت‌های سلطه‌گر و روابط صلح‌آمیز متقابل با دول غیرمحابر استوار است."

براساس بند (چ) ماده ۱۰۵ قانون برنامه ششم توسعه نیز، بهره‌برداری از دیپلماسی عمومی و روشها و ابزارهای نوین و کارآمد اطلاع‌رسانی در گستره فرامرزی برای تبیین دیدگاههای جمهوری اسلامی ایران در ابعاد گفتمانی و معنایی و ارتقای جایگاه ایران در افکار عمومی باید مورد توجه متولیان امر قرار گیرد. به همین دلیل یکی از اهداف تألیف این کتاب، ترویج و اشاعه فرهنگ گفتمان مقاومت هوشمند در سطوح داخلی و بین‌المللی است. در بند (ذ) ماده ۱۰۵ قانون برنامه ششم توسعه همچنین برنامه‌ریزی و اقدام مؤثر در راستای تحقق اهداف اصول قانون اساسی در بعد مبارزه با نظام سلطه و صهیونیسم و حمایت از جریان مقاومت، فلسطین، مستعفین به عنوان یکی از اصول راهبردی جمهوری اسلامی ایران مورد تأکید قرار گرفته است. اولین پیشران اجرای دکتترین مقاومت هوشمند، شناسایی و پالایش دقیق تحرکات معماران تحریر، برنامه‌های آنان برای ضربه زدن به جمهوری اسلامی ایران است. به همین دلیل تدوین این کتاب بر اساس دستیابی به ۲ هدف زیر ریل‌گذاری شده است:

الف) دشمن‌شناسی و شناسایی دقیق شیوه‌ها و سیاست‌های تحریمی آمریکا در کوتاه مدت و میان مدت

ب) ترسیم راهبردی فرابخشی برای مقابله با تحریم‌ها بر اساس مؤلفه‌های دکتترین مقاومت هوشمند در چارچوب بیانیه گام دوم انقلاب

مصطفی دلاورپور اقدم

استادیار مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی